

Címeres vitánk

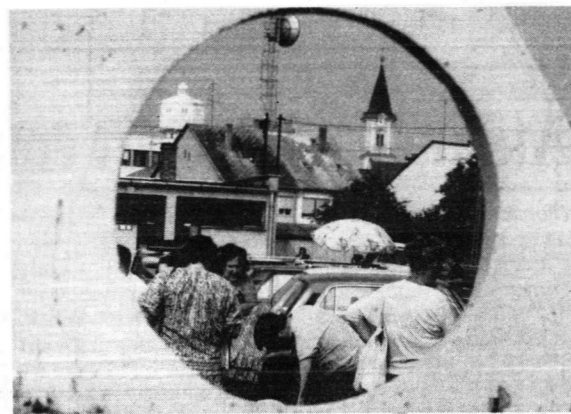
... a város jelenlegi címerét a polgárok nem érzik magukénak, nem azonosulnak vele, így a jelkép elveszti azt a közösséget, amelyet jelképezni kellene. ...véleményem szerint új címet kell alkotni. Még-

pedig olyant, amely a lehető legnagyobb mértékben megőrzi a település ősi jelképeit, és amely teljes egészében megfelel a heraldika szabályainak. ... lehetőséget kellene teremteni arra, hogy a címerünkkel foglalkozók –

szakértők bevonásával – együttműködve, közösen dolgozzanak ki javaslatot, vagy javaslatokat. A tősgyökeres honpolgár egyenesen undorral szemléli ezt a bőrdíkműve-szerű szívrozást... Szerencse,

hogy aki nem tudja róla, még véletlenül sem gondolja, hogy a város címe-re.

(A fentiekről bővebben a 3. oldalon olvashatnak).

Piacvilág Siófokon – a (kulcs) lyukon át

(Fotó: Gáspár Andrea)

Milyen várost szeretnénk?

Ötletbörze. A városvédő és -szépítő egyesület felhívására beérkezett levelek között tallózunk lapunk 2. oldalán.

Siófoki hírek

Ára: 9,50 Ft

A SIÓFOKI VÁROSI TANÁCS V. B. LAPJA

II. ÉVF., 13. SZÁM 1989. OKTÓBER 12.

Átadták a Siófokért emlékérmeket

Oului kitüntetés dr. Gáti Istvánnak

Nyugdíjba ment a tanácselnök

Országosan is ismert közigazgatási vezetőt búcsúztattak szeptember 21-én Siófokon, a városi tanács ülésén. Miután dr. Gáti István, a Balatonparti város tanácselnöke korára és egészségi állapotára való tekintettel nyugdíjaztatását kérte, a testület is fölmentette tisztségéből. Dr. Gyenesei István, a Somogy megyei Tanács elnöke méltatta közéleti pályáját, amely ezúttal lezárul, ám – miként mondta – a közéleti személyiség, a siófoki lokálpatrióta remélhetőleg tovább tevékenykedik városi és megyei tanácstagként is. Gáti István szülőfalujában, a külső-somogyi Zicsben kezdte közigazgatási pályáját, ott tanácselnökként hét évig dolgozott. 1959-től 10 éven át a tabi járási tanácsnál töltött be vezetői posztokat. 1968 óta dolgozik Siófokon. 1970-ben választották meg a városi tanács elnökévé.

A közigazgatási munkát élethivatásának tekintette. A városi rangra emelt Siófokért – hogy valóban várossá fejlődjék – a legjobb tudása szerint tevékenykedett. Eredményei-re, amelyet munkatársai segítségével ért el, mindenkor büszke volt, és okos pénzügyi politikájá-

A tanácsülés elnöksége

nak is köszönhető, hogy most, amikor visszavonul, egy anyagilag megalapozott, ha úgy tetszik: jó módú városi tanács veze-

tői posztjáról távozik. Sokat tett az idegenforgalom fejlesztéséért is, az országos fórumokon főként mint a Balatonért polemiz-

álni mindig kész, tapasztalt szakembert ismerték meg.

(Folytatás a 2. oldalon)

A tanácselnök búcsúzik

Dr. Gyenesei István megyei tanácselnök ajándékot nyújtott át dr. Gáti Istvánnak

Istentisztelet – pap nélkül?

Az egyház nem kötelezi el magát egy társadalmi rendszer mellett sem, egy politikai párt mellett sem, de tanítja a társadalom építéséhez szükséges alapelveket...

40 év után most az egyház (is) megkapta a lehetőséget, hogy a megújulás

szolgálatába állhasson. Meg tud-e felelni maradéktalanul a feladatoknak? Erről és sok minden másról beszélgettünk Wirth János esperessel, a siófoki római katolikus templom plébánosával, lapunk 5. oldalán.

Szent
Kristóf
viszontagságai

akik eldugták:
megmentették
(6. oldal)

Szapudi András:

Szüret
előtt
a
Tatay-
portán

(4. oldal)

UFO TÖREKIBEN?

A Hold, mintha megkergült volna. Gyorsan felemelkedett, majd ismét lebukott a láthatáron. A gépkocsi fény-szórójától a színe vörösré vált, de tovább ug-

rált az égen. Amint lekapcsolta a fényt, az a valami ismét ezüstös, azaz hold-színű lett...

(olvasói levél a 7. oldalon).

Átadták a Siófokért emlékérmeket

(Folytatás az 1. oldalról)

Erre a ritka alkalomra látogatott el Finnországból Siófok testvérvárosának, Oulunak a főpolgármestere is, aki meleg szeretettel emlékezett meg az elmúlt 11 évről, amely időszakban a siófokiak és az ouluiak barátsága, kapcsola-

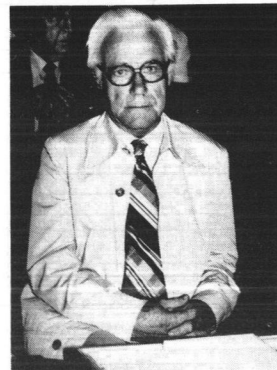
lata példaadón megerősödött.

Ilmo Paananen az Oulu városi tanács kitüntetését hozta el Gáti Istvánnak, az úgynevezett Ouluért emléklapokért. Eddig kilencen kapták meg ezt a kitüntetést, a kilencedik éppen a nepáli király volt. A 10. plakett dr. Gáti Ist-

váné, akinek a Siófoki Városi Tanács a Siófokért Emlékérmeket is odaítélte. Rajta kívül még hárman kapták meg: Varga Károlyné nyugalmazott tanár, Medve Zoltán asztalos kisiparos, városi tanács tag és dr. Rajcsányi László nyugalmazott állatorvos.

Varga Károlyné

Medve Zoltán

Dr. Rajcsányi László

Ötletek „Siófokért”

A városvédő és -szépítő egyesület felhívására

A Siófoki Városvédő és -Szépítő Egyesület lapunkban is közzétett felhívására sorra ragadtak tollat az emberek. A beérkezett ötletekből, javaslatokból, észrevételekből tallózunk az alábbiakban.

Sétálóutca a város szívében

Öt éve élek Siófokon és szeretem a várost. Nem azért, mert olyan, amilyen, hanem azért, mert annyi idős, mint én. Ő is 68-as születésű! Szerintem még csak most van kialakulóban, most lehetne ténylegesen meghatározni jellegét és arculatát, elsősorban építészeti, S most dől el, hogy igazán „várossá” válik-e? A gondok közismertek és tennivaló is akad bőven. Mindenekelőtt azonban ahhoz, hogy a várost szépíteni, bővíteni, az infrastruktúrát fejleszteni lehessen, pénzre van szükség. És természetesen a város vezetőinek kellene kihozni, hogy a nyári idegenforgalom jövődelme, vagy legalább ennek jelentős hányada itt maradjon Siófokon. Ha ez nem történik meg, akkor hiába minden, ezután is csak olyan „gyarmat” leszünk, mint amilyenek voltunk és vagyunk. Persze ez nem elsősorban a városi tanácsnak szóló szemrehányás, hiszen mindannyian tudjuk, hogy az egész magyar társadalom szűnőtel tele van értetlen és érthetetlen fonákágokkal.

Azt azonban ismerjük el, hogy Siófok nem bírhat el két tenger. A Balatont, ezt a csodálatos természeti jelenséget, mint magyar tengeret még úgy ahogy, viszont a zsúfolt utcákon vesztegő-parkoló autótengert már kevésbé. Meg lehetne oldani a problémát, mondjuk az Arany-parton létesítendő többszintes parkolóház megépítésével. A tisztelt nyugati vendég szívesen szabadulna meg kocsijától akár több napra is. Persze, nem hiszem, hogy ehhez a városi tanácsnak kellő anyagi fedezetet lenne, még központi támogatás esetén sem. Aporópi, támogatást! Tudjuk, hogy ez napjainkban mennyire bizonytalan. De vajon valóban központi forrásokból származik-e az az összeg, amit mondjuk Siófok város támogatás címén kap? Vagy inkább a balatoni idegenforgalom által megtermelt jövedelemből van szó, mely akaratlanul is „idegen” kaszába kerül? Ha igen, akkor a központi támogatás tulajdonképpen nem

más, mint egy bizonyos összeg visszajuttatása jogos tulajdonosának. Már amennyi visszajut belőle... De hát akkor hol itt a támogatás?

Aztán itt vannak a hatalmas nyári dugókat keltő leengedett sorompók a város közepén. Ezt is meg lehetne oldani a vasúti csomópontok alul- vagy felüljárós rendszerben való kiépítésével. S mivel amúgy is napjainkban folyik a vasúti rekonstrukció...

No de maradjunk a realitások talaján! Akadnak megvalósíthatóbb tennivalók is szép számmal. Itt van mindjárt a Beszédes József Vízgazdálkodási Múzeum. Toldozott-foldozott tejeinek igazán jól jönne már egy fődeciméter. Vagy itt van a víztorony. Igazán minden tisztelet és elismerés, hogy felújították ezt a nagyszerű építményt! Valóban imponzáns látványt nyújt a verőfényes napsütésben – na de este, amikor kigyulladnak a neonok? Belevész és beleszűrül az éjszaka... Szóval reflektorokat el lehetne helyezni a fő téri fák alatt, a másik oldalán pedig a Szabadság téri virágágyások között. Bizonyára csodálatos látvány lenne, és élményt nyújtana a turistáknak is. És talán nem is kerülne olyan sokba.

Aztán probléma még az ABC-k előtt reménytelenül kigyűző turisták végeláthatatlan sora. Őket bizony el kellene tüntetni valahogy. Mondjuk, ha a nagyobb kempingekben alakulna egy-egy társulat, mely a vendégek előző esti megrendelése alapján a kegyeret, tejet, kiflit stb... egyszerűen reggelit házhoz, pontosabban sátorhoz szállítaná. Ezzel mindenki jól járna. A kemping felszámíthatná, mint szolgáltatást, a vendéget megkímélné egy fárasztó sorban állástól. s mi, siófokiak is előbb kapnánk kosarat.

Köztudomású, hogy Siófokon milyen kevés a múzeum, de még ezt a keveset sem igen tudjuk megbecsülni. Konkrétan az ásvány-múzeumra gondolok! Vajon mit vétett Kővecses Varga Lajos, hogy ennyire mellőzik?

Hiszen magántárlata egyedülálló az országban! Magam is többször megfordultam a múzeumban, valóban fantasztikus! S csak ennyit érdemel? Ha már siófoki idegenforgalmi irodák vagy szállodák sem méltatják, propagálják, legalább Önök, amennyire lehetséges! Néhány forgalmas helyen felállított eligazító tábla, vagy reklám is elegendő lenne.

A Sió utca és a Szűcs M. utca sarkán már javában épül az Üzletek Háza. Végre ezzel is javul valamelyest az üzleti ellátottság! A készülő épület új távlatokat is nyithat egyben. Egyrészt háttérbe szorulnak a tízemeletesek, másrészt pedig lehetőség nyílik – nyilván! – egy sétálóutca kialakítására. Véleményem szerint egy város szíve-lelke, igazi patinája egy sétálóutca. Siófokon a Szűcs Menyhért utca tűnik erre a legalkalmasabbnak, hiszen nem túl hosszú, s éppen ezért, ha nem is a közeljövőben, de talán nem jelenthetne megoldhatatlan anyagi áldozatot (persze ehhez az utca másik oldalát is be kellene építeni). A Szűcs M. lehetne Siófok legkomfortosabb, legmenőbb és legszebb utcája. Egyik végéből a megszépült Sió utca lenne látható, a másikból pedig épp a víztorony nyílna látható. Jó, tudom, megint a realitások...

S most a Balaton! Ez a csodálatos, egyedülálló természeti jelenség, melynek gyakran bizony mi magunk vagyunk a hőhőrei felelősen, flegma, nagyképu nemtörődömségünkkel. Hiszen nem számít, csak két hétig nyaralunk itt, igaz? Siófok város összes strandján, beleértve a szabad strandokat is, hatalmas táblákat kellene felállítani a parton, akár a fűben, vagy a betonszegélyen. Színes reklámszerű rajzokkal, képekkel s német-magyar-angol feliratokkal lehetne a fürdőzők figyelmét a környezetvédelemre, arra, hogy a Balaton mindannyiunk! Persze, ne legyünk túlzottan optimisták! De ha már egy ember akad, aki a plakátokat látva meggondolja magát és elcsúsz a legközelebbi szeméttartóig, már akkor is megérté!

S végezetül kívánok Önöknek jó munkát, sok sikerélményt, s kívánom, hogy ne csak a futbalcsapat tribúnyán jelenjen meg – ha néha csendben is – a hön öhajított B-közép, hanem Önök is maguk mögött érezzék a város minden polgárának rokonszenvét és segíteni akarását.

Tisztelettel
Páhook Gábor

Vízi sportbázis a Sión

A „Siófokért” meghirdetett felhívására az alábbi javaslatokat teszem:

1. Vízi sportbázis: vízi sportiskola kialakítása a Sión.

Nemcsak a BVK hajó-javító műhelye Balatonkiliti térségében zsilippel együtt. Így kialakítható mintegy 1 kilométeres mesterséges csatorna, mely a hajózási időszakon kívül alkalmas bármely vízi sportok alapjainak megtanulásához (vitorlázás, kajak, kenu stb.), később verse-

nyek megrendezésére. A Sió melletti sétány csónakölcsönzéssel szabadidő kihasználására is alkalmas.

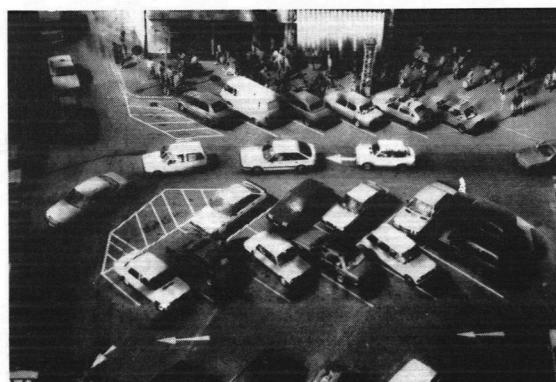
2. A Siófok Fő utca – Fő tér lezárása a forgalom elől, gyalogos „sétáló utca” kialakítása. Sok város kellemes színtelít a sétáló utca, bevásárló központ. Elképzelésem szerint a Mártírok u. és a Vasút (Fogas étterem) között jó forgalomszervezéssel nálunk is magvalósítható, szép díszburkolattal, parkosítással, kávéházzal, s egyéb

kiszolgáló létesítmények megépítésével.

3. Városháza a közszót és búcsúztató táblák azonnali lecserelése. Ez igénytelen kivétel táblák szégyen-foltjai városunknak. Kérem pályázat alapján megtervezett, s a városszépítő egyesület által elbíralt új táblák elhelyezését.

Egyenlőre ennyit.

Ábrahám Gábor
Siófok, Kúszhegyi u. 11/2.

Rendkívüli gond nyaranta a városban a parkolás. A Szabadság téren szinte állandóan zsúfolt a parkoló.

Víztorony, móló, parkolóház

Tudom, a mai gazdasági helyzetben könnyű csak beszélni és javaslatokat tenni, de ötleteim egy része nem elérhető és egyben nem is megvalósíthatatlan. A másik része igaz pénz igényel, ám néhány éven belül ez meg is térülne.

A nem túl pénzügyesek:

1. Itt van ugye a víztorony, amely városunk jelképe és amelyet nemrég újítottak fel. Jó ötletnek tartom, hogy megnyitották az alsó szintjét és azt hallottam, hogy jövőre megnyitják a felsőt is. Még jobb hatást

lehetne elérni, ha a víztorony óriási neonbetűkkel mondná a város nevét kiírja. Így éjszaka feldobná a város központjának hangulatát és talán még messzebből, a Balatonról is látni lehetne.

2. Szinte az egyik legforgalmasabb része a városnak a kikötő, amely a mólóban végződik. A mólóban, ha azt egyáltalán annak lehet nevezni. Csúcsforgalomban attól tartok mindig, hogy egymást belelökik az emberek a vízbe, olyan keskeny. Miért nem lehet kiszélesíteni mondjuk a duplájára és szép, színes lámpákkal kivilágítani, hogy este is ki lehessen rá menni? Talán még azt is meg lehetne oldani, hogy a végét még jobban kikerekítsék, és egy kis bárt, vagy gyorsbűt létesítsenek ott.

3. Az utak. Amilyen sűrűsen csak lehet, Siófok utcáinak útburkolatát ki kellene cserélni, mert a legtöbb sírmas állapotban van. Ezt a nyugatiak nagyon komolyan veszik, tapasztalatból tudom.

A pénzügyesebbek:

1. Megkezdődtek a munkák a főcipályán, ahol buktorok épül. De ha már épületeket emelnek azon a helyen, nem lehet úgy megoldani, hogy a belső oldaluk felől legyenek a butikok kifelé, az utcára nézzenek?

2. Talán ez igényelné a legtöbb pénzt az összes közül, de kitőlene azt a foghíjat, ami a „Mészmacskával” szemben rondítja városunkat. Oda egy ötlet – megállapodás kérdése – emeletes parkolóházat kellene építeni. Egy modern épület lenne, amely úgy-ahogy megoldná a parkolóhiányt, kitöltené azt a ronda üres részt és ezáltal szebbé tenné a várost. Alulra ugyancsak buktort lehetne építeni, ami az ellátást javítaná.

Tisztelettel
Dobosi László
Siófok, Tanácshegy u. 10.

Utca és szobor az operettkirályról

Kedves városunk fejlődését negyven éve látom, figyelem. A kis városka lassan magához tér. Erőt szerzett nagyrámú fejlődéséhez. Milyen is volt Siófok negyven évvel ezelőtt?

A környékről kanyargós, szederfás „országúton” lehetett megközelíteni. A látóhatáron megpillantott templomának tornya kis falut sejtetett. A vándor, vendég, vagy utazó csak beljebb érve ismerhette meg a bámulni való Siót, a városka főterét, magas víztornyával, a cifra városkával, apró boltjaival. Felfedezte a szép templomot is és a virágos, kedves állomást.

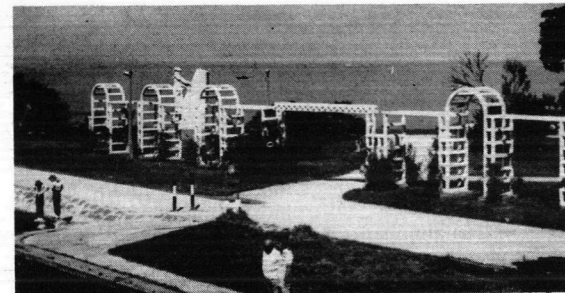
A sorompónál átsétálva gondoltam utána, szebbnél-szebb villák s árnyas fák körében élt a hajóikötőbe. A csendes víztúron fehér hajók pihentek. A messze nyúló móló karja szinte ölelte a vizet. Az idegen ámulva nézte a mennyei kilátást, az égi és földi kékséget, a sárgaok szárnyaló játékát, élvezte a nyugalom, békét, melyet e táj nyújt a szemlélőnek.

Mily szép e part! A bárony gyepe sárga sátautak futnak, az ösvények dús rózsaszínűk alatt bújósok. Rózsálgat! Örül a felkúlnak a látóhatáron, s szívünk azt dobogja: csodás, csodás!

Hát még a parti sétány! Az öreg platánok, sudár nyárfák ferde derékkal dőlnek dél felé. A tövükben szívos megerősödött „bikanyakú” gyökerek bizonyították, itt meg kell kapaszkodni a létért: erős légy, ha meg akarsz maradni! Mintha az emberek is ezt mondanák... Igazuk van.

Ez volt a kép negyven évvel ezelőtt. Azóta Siófok óriási fejlődésen ment keresztül. Ez ebben a ragyogó ékességként felmutató városkában ma is a falusias Fő utca neve olvasható, amely egy „kirakatban lévő” városban maradt vonásnak tűnhet fel.

(A Fő utca valóban bevezető, átvezető, kivezeti az idegent.) Vajon belépünk-e abba a korba, hogy ennek a Fő utcának – melynek a nevét egy óvodás is könnyedén leírja – mai állapotának és jövője fejlődésének szem előtt tartva, megfelelőbb, rangosabb, új nevet adjunk?

Mert: messze futnak ugyan tündéri tavunk hullámai, északra délnek, keletről nyugatra és vissza, de előbb-utóbb partot érnek. Míg Kálmán Imre – a zsenális zeneszerző – mennyei, égi szárnyaló, gyönyörű dallamai az éter hullámain járkál körül a földet, világrészeket: boldogítva szegényt és gazdagot; fehéret, sárgát, feketét s a páratlan dallam, a szép szöveg, a művészi tánc lendülete szinte az égbe ragadja az embert, aki minden bajt, szenvedést, sérelmet feledve, a magával sodró zenével együtt dúdolja: „Itt a földön is van égi boldogság!”

Ez a dallamvilág él, míg ember él a földön! S partot nem ér! Siófok nevét Kálmán Imre emelte világranglistára. A róla elnevezett sétány és múzeum a megbecsülés jele. Romantikus, kellemes. Maradjon is az. De ne apróska szobrokkal „operáljunk”!

Siófok (majdan leendő) főterére Kálmán Imre egész alakos szobrát állítanám. Magasan, hirtvére büszkén, a Balaton felé néző. A háttérben, nemes ivó falon, reliefen, megfelelő, igen találó jelképek lennének: violinkulcs kihangsúlyozott figurája, talán a

vonaltársaszeren egy kiugróan szép ütem ábrázolása, a háttérben ábrázolt rózsaszalagok és dús lombok képe, mint egy szabadtéri színpad záró háttér. A relief közepén művészi lendülettel keringő táncos pár elegáns, korhű öltözetben.

A relief (szembeni) bal szélén talán egy zongora, vagy zenekar részleges kis képe volna látható, a jobb oldalon pedig kis asztalka mellett szórakozó, csevegő, jellemző, elegáns alakok.

Persze, a megoldás a szoborművészek dolga.

Kálmán Imrénél születéshelyül ez a föld adott. A szülőföld a legjóságosabb szellemiségnek, nagyságának, értékének megőrzése és tolmácsolására.

Minden valamine való város vendégeit nagyívű fának szobrával fogadja! Zalaegerszeg Csányi László. Keszthelyen Fesztetis, Pécsen Zsolnai. Szombathelyen Berzenyi szobra adja tudunkra, hogy merre járunk edes hazánkban. Legyünk azok, hogy vendégeink már az első lépéseknél tudják meg, hogy a hallhatatlan Csárdáskirálynő szerzőjének szülőföldjén járnak, s ennek tudatával kívánjuk neki, még százszázadok kellemes pihenését és boldog napokat.

Piller Dezső

Hozzászólások a címervitához

Időtállóbb címerterv kell!

A Siófoki Hírek lapjain már hónapok óta folyik a címervita. Ehhez kívánok hozzájárulni, a következők miatt. Én kedvtelésből – részint édesapám amatőr jelvénytervezői tevékenységének hatására – már régóta foglalkozom a címerek eredetével, készítésével, használatának kérdéseivel. 1973–74-ben én is közreműködtem az új városcímer megalkotásában. „Szerencsére” nem az általam készített javaslatot – ami a többszöri helyi és megyei egyeztetések eredményeképpen közben igencsak kiegészült és megváltozott – fogadta el a Képzőművészeti Lektorátus, hanem Szilvassy Nándor tervét, amit a városi tanács az 1974. február 21-i ülésén rövid vita után egyhangúlag hagyott jóvá. Annak idején arra törekedtünk, hogy a város címe egyrészt őrizze meg a hagyományos elemeit, másrészt fejezze ki a város jellegzetességeit, továbbá utaljon a jövőre is. Én akkor is fontosnak tartottam, hogy az új jelképekkel – néhány változatban például arany napkoronggal – kiegészítendő címer teljes mértékben feleljen meg az ősi heraldikai szabályoknak. Közismert, hogy a jóváhagyott címer ezeknek többszörösen is ellentmond. Ezt egyébként már akkoriban – az „Ifjúmunkás” című iskolai újság lapjain – szóvá tettem.

A jelenleg folyó vitában nagy részt igazat adok Matyikó Sebestyén Józsefnek. Helyeslem, hogy meg kell változtatni a jelenlegi címet, mert nem felel meg a heraldika szabályainak és csak nagyjából hasonlít a község ősi pecsétjére. Azonban nem tudok mit kezdeni azzal a követeléssel, hogy állítsuk vissza a város ősi címerét, ugyanis nincs a településünknek olyan ősi címe, amely teljes mértékben kielégítene a heraldikai szabályokat. Ezért véleményem szerint új címet kell alkotni. Mégpedig olyant, amely a lehető legnagyobb mértékben megőrizze a település ősi jelképeit, és amely teljes egészében megfelel a heraldika szabályainak.

Lényegében – az újság 1989. szeptember 8-i számában – Matyikó Sebestyén József is új címer elfogadására tesz javaslatot, még ha korábban régi címer viszálylásáról írt is. Azonban – bár a jelenlegi címer ellen elsősorban annak heraldikai hibáira hivatkozva küzd – a javaslata heraldikai szempontból hibás, mert nem veszi figyelembe azt a szabályt, hogy fémre fém és színre szín nem kerülhet. A heraldika szabályai szerint ugyanis a címerek mázai a következő két csoportba tartoznak (zárójelben közlöm, hogy az egyes mázaknak mi a grafikai jelölése):

– fémek: arany (pontozás), ezüst (üres mező)

– színek: fekete (négyzetárcsózás), vörös (függőleges vonalazás), zöld (jobbrol balra haránt húzott vonalazás), kék (vízszintes vonalazás). Ez utóbbi négyet a klasszikus heraldika szerint fő színeknek is nevezik, mivel elsősorban ezeket használták, de előfordultak más színek is, mint bíbor, testszín, szürke és barna. Heraldikai szempontból az arannyal teljesen egyenértékű a sárga, az ezüsttel pedig a fehér.

A heraldika nem ismeri a kevert vagy az árnyalt színeket. Tehát – ellentétben a Matyikó Se-

bestyén József által idézett esztétikai címerelemzéssel – címertani szempontból nem beszélhetünk a fehér, az arany vagy a kék különböző változatairól, hanem csak fehérről, aranyról vagy kékről. Az megint más kérdés, hogy a címet ábrázoló, reprodukáló mester vagy művész – a tudása, elképzelései, lehetőségei szerint – milyen árnyalatokat és kontúrokat használ.

Az újság 1989. szeptember 8-i számában szereplő címerpajzs úgynevezett vágott pajzs, ami ellen semmi kifogásom sincs, azonban – mivel az adott esetben a pajzs egyik részén szín, a másikon pedig fém a máz – a vágásra helyezett címerképnek is cserélni kellene a vágás mentén a fémét és a színt. Ha elfogadjuk azt, hogy az 1705. évi pecsét rajzát kell az új címerben használni – amivel egyetértek –, akkor szerintem a pajzs csakis osz-

tatlan, úgynevezett tarpajzs lehet, mert egyébként a címer színezése nagyon nehéz, nagyon bonyolult lesz, a már jelzett szabályok miatt. A községi címerpajzsunk hagyományos máza ismeretelményein kívül a pecsétviaszba nyomott 1705. évi pecsét a mázak tekintetében semmiféle támpontot sem ad.

A mázak megválasztása mellett szükséges még a földre ásvó zászlós kopja, a reá akasztott kerék, valamint az ezeket ölelő levelek és virágok leghitelesebb rajzának a meghatározása is, ugyanis a jelenleg közzétett adatok alapján nem látom helyesnek például a kopja alapjául a gömb vagy a koszorúban a hegyes levelek ábrázolását.

Jelenleg többen, egymástól függetlenül foglalkozunk városi címermel. Alig, vagy egyáltalán nem ismerjük egymást, egymás gondolatait, elképzeléseit. A minden szempontot figyelembe vevő legelfogadhatóbb városi címer megalkotása érdekében lehetőséget kellene teremteni arra, hogy a címerünkkel foglalkozók – szakértők bevonásával – együttműködve, közösen dolgozzanak ki javaslatot vagy javaslatokat. Az lenne a legjobb, ha az új címer jóváhagyásával nem a jelenlegi, hanem csak a soronkövetkező választások után megalkotandó tanácstestület foglalkozna. Addig pedig van idő a jelenlegi remélhetően időtállóbb címerterv elkészítésére és széles körű megvitatására.

Tóth Lajos

A két javaslatom vázlata (a mázak grafikus jelölésével)

Közös ügyünk

Engedtessek meg, hogy mint a város polgára, és mint a címertan amatőrként foglalkozó ember – véleményem nyilvánítsam a témával kapcsolatban.

Nem lehet vita tárgya, hogy a jelenlegi városcímer nem felel meg a heraldika szabályainak. Hogy miért nem, azt a korábbi cikkek írói teljes részletességgel leírták, azokkal teljes mértékben egyetértek. Tény az is, hogy a címertani szabályok betartása egy címer – különösen községi címer – megalkotásánál csak az egyik szempont lehet. A másik szempont, hogy a község – a város, annak polgársága – magának érezze, elfogadja azt. Nos, úgy tűnik, hogy a város jelenlegi címerét a polgárok nem érzik magukénak, nem azonosulnak vele, így a jelkép elveszti azt a közösséget, amelyet jelképezni kellene. Ez a község nem a heraldikai szabálytalanságok miatt idegenült el ettől a címertől,

hiszen a címertani szabályokat nagyon kevesen ismerik. Az ismert heraldikai baklövéseket még talán észre sem vette volna a lakosság. Nem valószínű, hogy a jelenlegi címer megalkotása előtt széles körű közvélemény-kutatást végeztek volna az akkori döntéshozók, esetleg alternatívákat ajánlottak volna a választáshoz. Az viszont biztos, hogy amint azt az e témában korábban megjelent cikkek egyikének szerzője írta, a lakosság nosztalgiával gondol vissza a korábbi címre, amely nem vitt ideológiát a régi jelképrendszerbe. A címerek ugyanis nem ideológiák jelképeként jelentek meg a történelem során. A címerek kötődéseket, identitást, ősi jussot fejeznek ki. Így volt ez a régi siófoki címerrel is. Kifejezte, hogy itt a Sió torkolatánál már évszázadok óta éltek emberek közösségben, akik különböző előjogokat élveztek (a vámszedés, a vásártartás

joga) közösségük az évszázadok során mind nagyobb rangot kapott a közigazgatás ranglétráján, és előjogaikat hitelesítő számkra a fejedelem (II. Rákóczi Ferenc) pecsétre vésett jelképek használatát adományozta. Mit sugallt ellenben az új címer? Hát: térbe szorította az ősi jussra, a város történetére utaló jelképeket, azokból csak egyes részeket sematikusán ábrázolva tartott meg, és a pajzs hangsúlyos helyére helyezte egy ideológiai jelképet, mintegy túlhangsúlyozva annak fontosságát. Tetéve mindent az előző cikkekben már jelzett és országos hírű heraldikusok által is kifogásolt címertani mellékfogásokkal. Mentséges kell felhoznom a jelenlegi címer tervezőjének, hogy neki egy politikai kurzus igényeit kellett kielégítenie, egy olyan kurzusét, amely hasonló módon sematizálta több más városunk szép régi címerét is. Téves vagy tudatos,

Reformálás – deformálás

amelyen számos heraldikai hiba is virulensen mutatkozik. Ezeket a hibákat a Siófoki Hírek 12. számában elég részletesen esetezte az e témával foglalkozó cikk szerzője. Mindenesetre ennyi hibát ejteni ilyen kevés alkotóelemből végzett munkán külön művészet. Nem is kell a heraldika tudományában különösebb jártasság ahhoz, hogy meglegyen a véleményünk a „műről”. Első látásra fejtorést okoz a gyanútlan szemlélőnek, hogy a benne szereplő zászló két- vagy háromsávos. Pedig aztán lobog ám becsületesen! Hol jobbra, hol balra. Talán nem ártana tudni, végre honnan fúj a szél?

Bár azt senki nem mondja, hogy ez a tákolmány szép, egyesek szerint mégsem illendő pont most változtatni rajta: mivel hogy potyognak az oroszán fogai, könnyen felfázolhat az an/lop. Nem lenne azonban szerencsés újra politikai zamatokkal fűszerezni a címerkérdést.

Itt most egy kézzelfogható közösségi érték megmentéséről van szó. Ez a történelmi érték pedig Fok 1705-ös pecsétje, amely egyenesen II. Rákóczi Ferentől származik, s ilyen adománnyal azt hiszem, kevés település büszkélkedhet. Ez olyan fundamentumszimbólum, ami egyben nemzeti érték

Siófok város címe (tervezet)

de mindenképpen hibás gyakorlattal képzőművészeti szakértők zsűrizték ezeket az újdonsült címereket. A heraldikai szakértőket, mint egy leírt, majdhogynem agyonhallgatott segéd tudomány képviselőit meg sem kérdezték a tervek bírálatánál.

Magam is tapasztaltam, hogy azok körében, akik bábáskodtak a jelenlegi címer megalkotásánál, értetlenség és szkepticizmus tapasztalható a címer megváltoztatásának tervét hallva. Sajnálattal, hogy szakszerű érvelés helyett az érzelmek irányítottak, elutasító, vagy atyáskodóan lekezelő, „vállonveregető” stílusban tárgyaltak a változtatást kezdeményezőkkel. Ugyanakkor igaz az is, hogy van olyan fiatal vezetője a városnak, aki támogatója a címer változtatás ügyének.

Az előzőkből úgy gondolom kitűnik, hogy az nem lehet kérdés, amit a korábban megjelent egyik cikk írója írásának címében feltesz – tudniillik, hogy „legyen-e új városcímer?” Igen, legyen! S ez a címer feleljen meg a címertani előírásoknak! Emellett azonban meg kell adni a város polgárainak a lehetőséget, hogy több elképzelés közül választhassák ki a nekik tetszőt. Azt, amivel azonosulni tudnak.

És most néhány pontosítandó kérdésre utalnék. Matyikó Sebestyén József azt írta, hogy a foki kuruc erődítmény hős katonái pecsétet kaptak II. Rákóczi Ferenc fejedelemtől. Tehát nem címet! Ennek a pecsétnek a motívumait helyezték aztán címerpajzsra a későbbi címeralkotók. És ez fontos kérdés! Ennek a pecsétnek a motívumai ugyanis nem tartalmaznak utalást a mázakra vonatkozóan. Éppen ezért óvni kell attól a számomra túlzónak tűnő és sommás megállapítástól, hogy Fok címet kapott volna a fejedelemtől. A címer-adományozás ugyanis általában oklevélben történik, amelyen az adományozó pontosan leírta az adományozott címet, sőt azt az oklevélben ábrázolták is. A fejedelem udvarában nyilván volt a heraldikához értő

Siófok címe, külső díszítéssel (tervezet)

ember, és ha ténylegesen címer adományozás történt volna, akkor II. Rákóczi Ferenc nem tért volna el ettől a már akkor is több évszázados szokástól. Ha tehát Fok címeradományt kapott volna, akkor sem a címerkép, sem annak mázait illetően semmilyen kétség nem merülhetne fel, hiszen azt az adományozó oklevélben pontosan leírták volna. Ettől függetlenül természetesen fel kell használni – mint ahogy részben korábban is felhasználták – az 1705-ös pecsét motívumait a címer megalkotásánál. Hiba volna azonban azokat abban az esetleges formában a pajzsra helyezni, ahogy azokat a szemmel láthatóan nem túl ügyes kezű vésnök a pecsét alaki és tartalmi követelményeinek szorításában a fémre metszette. Ugyanakkor, ha ragaszkodunk a pecséten lévő ábrázoláshoz, akkor a pajzsot egyszerűnek kell tartanunk, hiszen annak többszínűségére a pecséten semmilyen utalás nem található. A kék színre utaló jelzés a korábbi címerábrázolásokon több helyen fellelhető. Helyesnek tartom, hogy a pecsét motívumai között található hat szirmú rózsza a pajzsra kerüljön.

Tisztázandó, hogy a kopján lengő két sarkú zászló egyszínű vagy két színű – ahogy azt a jelenlegi címer is stílizált formában ábrázolja. Számomra úgy tűnik, hogy a pecséten ez a zászló egyszínűnek van ábrázolva. Véleményem szerint a pecséten ábrázolt gömb – melyet Somogyi Győző festőművész rajzán mint kopja részét jeleníti meg a pajzs – inkább értelmezhető zöld halomnak, melybe a kopját tűzték, és amelyből a kopját két oldalt közbevevő növény-motívumok kihajtanak.

Nem esett szó arról, hogy a címer külső díszekkel, vagy anélkül kerüljön megalkotásra. A külső díszek (pajzstartók, sisak, sisakdísz, sisaktartó, jelmondat stb.) ugyanis amellyel, hogy dekoratív, a szemnek kellemes, széppé teszik a címereket. Siófok esetében utalni engednek a város jelesebb dátumaira (például az 1705-ös pecsétre: „adományra”, és a legújabb kori várossá nyilvánítás idejére). Mindezek figyelembe vételével és a város címerét a mellékelt rajzok szerint képelem el.

Végezetül javasolom, hogy a címerváltoztatás kérdését a Városépítő Egyesület karolja fel. Szervezze meg a javaslatok összegyűjtését, azok szakértői bírálatát, teremtsen meg a lehetőséget a város polgárainak a javaslatok megismerésére, a véleménynyilvánításra, majd kezdeményezze a változtatást a Városi Tanácsnál.

Gombai Tibor

Örömmel tapasztalhatjuk azt a több oldalról kibontakozó törekvést, ami Siófok városi címerével kapcsolatban megnyilvánul. Reméljük, hogy ez a pezsgés magában hordozza annak lehetőségét, hogy végre tisztességes, a hagyományokat őrző és a város karakterét tükröző szimbólum készül. Nem lehet kétséges, hogy a jelenleg érvényben lévő törz-szimbólum nem maradhat a város jelképe. A nyári hónapokban frekvenciát üdülővárosunkban külföldiek szíjai találkoznak naponta idegenforgalmi kiadványokon, prospektusokon ezzel a „matricával”. Szerencse, hogy aki nem tudja róla, még véletlenül sem gondolja, hogy a város címe. A tősgyökeres honpolgár pedig egyenesen udorral szemléli ezt a bórindcímek-soralatát színvonalú törzst,

is. Más kérdés persze, hogy mennyire tiszteltük és tiszteljük nemzeti értékeinket (Rákóczi sár utca, sem tér nincs elnevezve városunkban, mint például Balatonkilitiben, vagy Balatonszabadiiban, ugyanakkor van Dimitrov parkunk, Munkásör utcánk stb. De ez már egy másik mese.)

Az 1705-ös Rákóczi-féle pecsét a történelmi múlt, ugyanakkor ott feszül benne a jelen és a honap is, hiszen a város identitását hordozza magában. Ha a változás lépése szerint mindig átalakítanánk címerünket – mint ahogy 1974-ben is a régi addig reformálták, mígnem elfelejtették a születésünket tagadnánk meg. Tegyük érte, hogy erre ne kerülhessen sor!

Nagy Imre műszerész
Siófok

A Meglepetéseim könyvét 1975 június 1-jén dedikálta Győrött, egy könyvünnepély után. Ott volt Főja Géza is – beszédében Bornemissza Pétert idézte –, eljött Pozsonyból Duba Gyula és Csanda Sándor, s a „Virágos katoná”: Gion Nándor Újvidékről. Tatay Sándor később jödeig állta a Kinizsivel, a Puskák és galambokkal felszerelt gyermekrohamát, akiket aláírásán kívül egy-egy nagybácsi mosolyos is megajándékozott.

Ki hinné, hogy élete első emléke a rémület, gondoltam, amikor letettem eléje a Meglepetéseim könyvét. Engem egyébként Ferenc nagybátyámról emlékeztetett (négy anyai nagybátyám közül születés szerint ő volt a második), aki gyermekkorom nyarain a legtöbb csukát fogta a Rábán, s horgász kacatai között néhány jóhírú egyetem diplomája is hevert. Vele történt valamikor az ötvenes évek elején, hogy egy napon megállt a falunk fűtőházán, s rémülten látta, hogy a házak ingova megindulnak feléje, s az árok fölcsvarodik a villanypóznára. Valószínű, tériszonyom van, futott át rajta, majd ügyel-bajjal, nagy félelemben hazabotorkált. Bebujt a házba, a könyvei és a háziállatok közé, s csak olyankor érezte igazán jól magát, ha eső dobolt az ablakán... Szóval, rá gondoltam (orvos öccsétől kapott zakóban feküdt a koporsójában), amikor Tatay a Meglepetéseim könyvét dedikálta. Bár tudtam, hogy ő éppen az a fajta ember, akit nem egykönnyen keríthetnek be, ejtethetnek törbe holmi iszonyok. Ő a házat együtt látja a fundamentumával. A szépen meszelt fal nem rejtheti el szeme elől a rossz minőségű téglákat, s a friss piros cserép, a tető megbízhatatlan alkotóelemeit...

Tudtam, amit tudtam... Nemcsak az írásai, hanem történelmi sorogom elbeszéléséből is, aki gyermekkorában nem egyszer látta Tatay Sándort, amint bort, elemózsiát szolgált föl a Rodostó turistaház vendégeinek. Ő mondta azt is, hogy a hegy leg szebb lányát vette feleségül, s ez nagy merészség volt, hiszen a hegyi férfiak a gyilkosságtól se riadtak vissza, ha vetélytárs akadt útjukba. Éppen a felesége, pontosabban az anyósa révén került a „Rodostóba”, ahol tíz évig gondoskodott a vendégekről. Miután átvásztelte Budapest ostromát, miután Füst Milánt, atyai barátját föltámogatta a Rádió épületének emeleti termébe, ahol a Magyar Írók Szövetsége tartotta (nélkül) alakuló ülését, vissza – immár haza – utazott Badacsonyba.

„Jó lesz nekem meghúzódni ott a sziklák tövében, mondtam, mert akkor már látszottak a Badacsony bazalt orgonái”, írja a

Lyuk a tetőn című művében. „Bent jártunk a kúp alaku hegyek meseországában. Némelyiken királyi bazalt korona, némelyiken szakadozott vármegye, megint mások olyan csúcsosak, hogy úgy vélnéd, a golya is csak fél lábón állhat rajtuk.” Ettől kezdve nap-nap után megmászta a hegyet. Jókora csomagokat cipelt föl a turistaházhoz, hogy Marikának legyen miből főznie a vendégeknek. Meg kellett tanulnia – nem esett nehezére – hogy hol lehet

ről. 1945. decemberre... „Szép napos, de hideg időben indultuk. A hó már jól összeállt és kifényesedett... A Kisfaludy úton olyan jó szánkópálya kínálkozott, hogy fogtam magam, felültem a krumpiszsákra. Félútig mentem, ott kicsit túlságosan megindult, aztán egy szökkenő, s szánkóm darabjaira hullott, csúszott jobbra, balra s rakomány. Az pedig sokféleképpen állt, mert ha már ilyen jó szállítóeszközünk volt, feltettük ezt azt, fázékban savanyúká-

nyaggá vált a must, és ebben sokkal fontosabb a mennyiség, mint a minőség... Csak termelgetünk itt néhányan a magunk izlése szerint... Időgent nem is nagyon merünk megkínálni, mert elhúzzák a szájukat, miért nem tudjuk mi előállítani azokat az édes zamatot szürkebarátokat, ami előkerül a palackban az ország korszerű üzemeiből.

(Ami a „szájelhúzást” illeti, bár mindig ilyen nedűvel telnek poharam.)

Szapudi András

Szüret előtt a Tatay-portán

borért kukoricát kapni, a kukoricát deszkát, deszkáért borjút; jártasságot szerzett a fekete-vágásban, tudta, kitől lehet halat vásárolni Fonyódon, s hogy Szentpáli Jani bácsi csónakjával lehetőleg Holdtalan éjjel kell átúsztatni a Balatonon a Somogyban beszerzett nyersanyagot. „Már az is törvénytelen – emlékszik ezekre az időkre a már idézett könyvében – hogy az ember a borospincében nyúzza meg a borjút, sőt még az is törvénytelen, ha sárgarépát tárolnak a homokban, az ászokfák között. Nem akarta senki, mégis olyanok lettek a törvények, a rendeletek, hogy azok szerint nem lehetett élni. Minden ember örökök bűnben élt.” Eközben, gondolom, sokszor és fájó szívvel gondolt szülőfalujára, Bakonytamási szorgalmas népre, a hajdani dísznőfalkákra, híztott ökrökre: „Huszonöt mázsás híztottökrök párban, nem volt ritkaság az istállóban.” Talán lelki szemei előtt föl-föl tárltak az üres, hideg istállók, kamrák, pajták...

Az akkori Tatayról a Mester is sokat mesélhetne – állók meg Egy József szobra mellett, a badacsonyi hajóállomáson. A magas, szikár alak fázékonyan, összehúzott váll, meztláb áll a parton, s világi dolgokkal már mit sem törődve fűrkézi a végtelent. Nekem azért eszebe jut az az átmeneti kabát – Egy nemeszertem-ruhadarabja – amiért a felesége (a Vízkeletiek révén rokonna volt a Kisfaludyaknak) többféle élelmiszert szeretett volna kapni. Kihez fordulhatott segítségért az üzlet lebonyolításához? Tatay Sándor kenyérlisztet vásárolt a kabátért, a lisztet pedig kolbászra, sonkára, krumpira cserélte, s mindezt saját tákolmányú szánján csúsztatta le a hegy-

posztát, szilvalekvárt köcsögben, ecetes uborkát, szártított zöldbabot.

Most úgy tetszik, emlékszem arra a decemberre. Talán életem leghosszabb decembere volt, el-tartott vagy három-négy hónapig. Hat éves korom tele, az első apa-nélküli telem, tele volt számtalponnyommal, csigaszeeggel, ezüstpátkóval...

Október. Napfényes, de szeles délután. A szőlős hegyoldalon puttányosok járnak. Seregély-riaszító durrogás, must szag, s szüretelőket ijesztő nagy szürke folt a Borműzeum fölött. Már messziről látni a pirosserepes házat. Mi vonz oda? Mit várok Tatay Sándor meghitt vagy meghittnek vélt közegétől? Talán, hogy megövjön nagybátyáim immár énram leselkedő iszonyaitól? Vagy egyszerűen csak kíváncsi vagyok, milyen termés várható az idén a gyöngyözen gondozott, 800 négy-szögölön? Vagy seregnyi megfogalmazhatatlan kérdésre szeretnék ott választ kapni? Valószínű, hogy csupán előszóban akarom hallani a Lyuk a tetőn folytatását. Vagy azt, ami a könyvből kimaradt. Például, hogy sikerült-e jó kezekbe adni a magányos öregasszony (Tatay Sándor anyósa) után maradt házat Badacsony-Ládbi oldalában.

***

Az író megnyugtat. A házat a felesége unokaöccse vette birtokba. Tatarozta az épületet, műveli a szőlőt.

Az ablakuk a Balatonra néz, látni a tulsó partot. Tatay Sándor odébb tolja az írógépet, a kéziratlapokat: bort és házikolbászt tesz az asztalra. Hoz paradicsomot, paprikát is. Az első koccintáskor eszembe jutnak a badacsonyi bor-ról szóló mondatai: „Alapa-

A borról a szőlőre, a szőlőről a hegyre, a hegyről a hegyekre terelődik a beszélgetés. Tatay Sándort a „bennszülöttek” apraja-nagyja ismeri és becsüli. Ki a könyvtér, ki barátokozó természetért, ki a szőlőművelésben, s általában a hegyi életben való jártasságáért. Egyszer mégis perbe fogták, mégpedig egy novellája miatt. Kikapós szép lány szerepelt benne, s valamelyik helybeli asszony úgy vélte, róla mintázta az író. „Kártérítést” követelt.

Tatay Sándor mosolyogva emlékszik az esetre.

– Az itteni járásbíró áttette az ügyet Budapestre, mondván, ott jelent meg a könyv, ott történt a sértés. Egész sereg ember utazott föl a tárgyalásra. A bíró megkérdezte az asszonyt, hogy miről ismert magára a novellában. Arról, felelte, hogy a Tatay úr a falu legszebb lányáról ír. Akkoriban pedig, amikor ezek a dolgok történtek – mindenki tudja – én voltam a falu legszebb lánya. No, és mit tart sérelmesnek? Azt, hogy az a lány... vagyis hogy én, a Kalmár Péterrel ezt meg azt csináltuk az árokban. Hiszen a Kalmár Péter neve sem szerepel! Mégis mindenki tudja, hogy az a legény a Kalmár Péter volt, erős-ködött az asszony, mert a Tatay úr azt is megírta róla, hogy kilenc évet ült börtönben gyilkosságért. Bejött a koronatanú, Kalmár Péter. Megkérdezték tőle, magára ismer-e a novellában. Azt felelte, nem ismer magára, mert azt a kilenc évet ő nem tartja jellemzőnek. A történet idejében elég sok gyilkosság esett a hegyben, s általában kilenc évet kellett ülni érte, magyarázta. A bíró erre azt kérdezte, hogy olvasta-e az elbeszélést. Igen, olvastam, felelte. A börtönben ugyanis megszok-

tam, hogy olvasással is el lehet tölteni az időt. Ha nem kerülök börtönbe, sohasem olvasom el azt az írást. De elmondhatom, ha a – Tatay úr könyvét előbb olvasom, nem követem el azt a gyilkosságot. Így végződött a per.

Eszembe jut első – még diák-kori – Tatay élményem: a Ház a sziklák alatt. Kemény írás volt, film is készült belőle. Vajon, a filmet hogyan fogadták a hegyiek?

– A hegy nem emelt kifogást – mondta az író. – Mások annál szívósabban küzdöttek ellene. Ez a novellám még a negyvenes években jelent meg. Várkonyi Nándor pécsi folyóiratában, a Sorsunkban. Makk Károly elővasta, megtetszett neki. Egy évig dolgoztam a forgatókönyvön. Makk Károly és Bacsó Péter (ő volt a dramaturg), amit csak lehetett, azt kifacsarták belőlem. Fiatalkok voltak, lelkesek. Akkor berzenkedtem, mit nyúznak annyit, de végül örültem, hogy jó film lett belőle. Mégis a Ház a sziklák alatt vette el a kedvem a filmírástól. Amikor a sajtóbe-mutatója volt, mindenki elragadtatva gratulált. A kritikák viszont levágták. Pesszimistának nevezték, bemutatásra sem javasolták. Erre elvitték külföldre eladni. A velencei filmfesztivál kereske-melki bemutatóján vetítették, s itt figyelt fel rá a San Franciscói fesztivál titkára. Elkérte és be-mutatta San Franciscóban. Meg-nyerte a nagydíjat. Ráadásul Görbe János a legjobb férfi sze-replőnek bizonyult, én pedig a legjobb forgatókönyvírónak járó díjat nyertem el. Itthon erre azt kezdték rebesgetni, hogy azért tetszik a film nyugaton, mert Ma-gyarországot rossz fényben mu-tatja. Jött egy szovjet filmküldött-ség, megnézték és rendkívül te-zsett nekik. Kivitték Moszkvába és bemutatták. Ezután jutott el a hazai mozikkba. Egyébként ez a magyar film nyert először díjat nyugaton és én voltam az első forgatókönyvíró, aki nem kapott prémiumot. Makk Károly ezt na-gyon nehezményezte, s verte az asztalt. Erre összehívtak egy érte-kezetet, ahol a film alkotóit szembesítették a kritikusokkal. Írókat is meghívtak. Eljött Föld-éak János, Jankovich Ferenc, Mesterházi Lajos, Lengyel Jó-zsef és mások is. Érdekes talál-kozó volt. Mindenki mondott va-lamit. Főként azt hangoztatták ismét, hogy a film pesszimista. és rossz fényt vet a magyar parasz-ra. A kritikusok között akadt aki úgy vélekedett, kár volt bemutat-ni, sőt felelősségre kell vonni azt, aki kivitte nyugatra. Még az is elhangzott, hogy a műből érződik az író antihumanizmusa. Erre én bátorkodtam megjegyezni, hogy ez azért túlzás, mert ha én antihu-mánus ember vagyok, akkor mit keresek az irodalom házatáján...

Jankovich Ferenc szelídítette a dolgot, mondván: az antihuma-nizmus nem ideillő kifejezés, in-kább az a probléma, hogy nincs benne (mármint a filmben) katar-zis. Erre a következő felszólalók a pesszimizmus szót elhagyták, helyette a katarzis került a mon-datokba. Végül fölállt Lengyel Jó-zsef, aki mellesleg filmszakem-ber is volt, s azzal kezdte, hogy rendkívül csodálkozik ezen a be-szélgetésen. Ő mondta, először is adják meg a legmagasabb pré-miumot a rendezőnek, az írónak, hiszen a film nagydíjat kapott, dicsőséget szerzett, s utána vitás-sák meg az alkotást eszmei, mű-vészi szempontból. Hozzátette, ő miután hazajött, minden filmet megnézett, s ezt találta a legjobb-nak...

Az arcán szólóérlelő októberi fény...

– Tulajdonképpen szerencsés ember vagyok – folytatja. – Vala-hogy mindig meg tudtam keresni a kényeremet, és sose kényszerül-tem arra, hogy anyagi szükségből mást írjak, mint amihez kedvem volt. Pedig sohasem tudt úgyneve-zett állásom, világleletemben sza-badoszó voltam. Elképesztően le-hetetlen vállalkozásnak tetszhe-tett például az öt kötetes Simeon család. Hiszen akkor mindenki arról beszélt, cikkezett, hogy az úgynevezett nagyregénynek leál-dozott a napja. Az elnyújtott re-génynek szerintem sincs jövője... De ha öt kötetet terjed az ember mondanivalója, miért tartóztatná meg magát? Egyébként a Simeon család fejezetei szerintem novel-laként is megállják helyüket. Tíz évig tartó munka volt, minden oldalért megküzdöttem. Persze, közben mást is csináltam. Például írtam ifjúsági regényeket. A Ki-nizsit, a Puskák és galambokat újra és újra kiadták, a kettőt összesen már több mint egymillió példányban. Nemrég mondtam ezt egy franciának, aki alig akarta elhinni, hogy Magyarországon ilyesmi létezik. Egyébként nehe-zen és lassan írok. Ha egy-egy novellánál úgy érzem, tudok még rajta csavarni, nem sajnálom tőle a két-három hónapi érelélet. Nincs lelki furdalásom. Mást csi-nálok olyankor. Van mindig va-lami tennivaló a ház körül.

***

Az író nagyszülei: Tatay Sámuel, Jókai. Petőfi pápai diáktársa, és a 48-as eszméért haláláig csa-tázó alsóbüki Szedenics Róza portréja alatt üldögélve belém-mar, hogy hamarosan mennem kell. Az utolsó hajó 17 óra tíz perckor indul, s a tulsó parton várnak az írás hétköznapjai. Jó lenne lekészni a hajót... Keresni egy kis házat itt a közelben, meg-tanulni a szőlőművelést, a borke-zelést... Talán még nem lenne késő...

Képzeli el, tisztelt, olvasók, hogy mekkora zenei műveltségem lehetett az ötvenes évek derekán, amikor megvoltam győződve arról, hatéves koromban, hogy arra „megy ki” a zongoraver-seny, ki játssza el hamarabb ugyanazt a zenedarabot. Egy-más mellett ülnek a zongoristák, van egy segítőjük, aki marha gyorsan tudja lapozni a kottát, és mindegyik mellett ott áll egy zsúrtos stopperórával mérni az időt.

Hát ebben az időszakban állított be hozzánk két rakodómunkás gurnival a vállán, és bec-peltek a lakásba egy pianínót. Mint utólag kiderült, az én szá-momra bérelték a szüleim, pon-tosan havi ötven forintért – ami

nem volt akkoriban kis pénz –, hogy kissé javuljon a hallásom, midőn elkezdek zongora órákra járni.

Botfületem egyébként apám-tól örökölttem, aki nagy riukán énekelgetett egy háborús nótát, melynek azóta sem sikerült kibo-góznia a dallamát, csak a szöve-gére emlékszem: „Somogy me-gye kellős közepében, van egy kis fatornyos falu.”

Hát így kezdődött el az én „zongoraművészi” pályafu-tásom, mely annyira távol volt a művészetől, mint az akkor megálmódott szocializmuskép a jelenlegitől.

Mivel zeneiskolában szó sem lehetett felvételemről, még pro-tekcióval sem, maradt a privát tanítatás. Ki másra eshetett

A „jazz-zongorista”

volna a választás októmul, mint apámék régi felvidéki csa-ládi barátainkakra, Orbay Márta nénire, aki szikár, szemüveges, kontyos úrnő volt, melyből származott is elég baja az öve-nes években. (No nem a szikár-ságból, mégcsak rövidlátása mi-att sem.)

Úri neveltetésem első előesté-jén késő estig vertem a pianínót két ököllel, különböző sza-badon választott gyakorlatokat előadva, míg kezemre nem csukták a fedelét. Két hét múlva kezdődtek a leckék. A tanítatá-

som ugyancsak havi ötven forint volt, s ha összeadom, a majd-nem hatévi görcsös nyűglődé-sem tarifáját, egész szép össze-g-re rúgott volna, talán még egy használt P 10-est (ez volt a Tra-bant elődje) is lehetett volna vá-sárolni belőle.

Summa summarum, csapni-valóan klemptároztam, gyak-or-lás közben sokszor becsapva másik szobában üldögélő szü-leimre, tudniillik skálázás gy-a-nánt mindig csak C-dűrt játszo-tam. Akkor ugyanis csupa fehér billentyűt kellett leütni egymás

után sorban és vissza, s ezt hat év alatt begyakoroltam.

Elérkezett az idő, mikor sze-gény anyámék is rájöttek elhibá-zott döntésük visszafordíthatat-lanságára, s mentsük ami men-thető, legalább tovább ne hajigál-ják a Dunába a havi bérleti díját és oktatási díjat, véget kellene vetni ennek a pazarlásnak.

Igen ám, de hogyan adjuk ezt tapintatosan tudára a család ba-rátjainak, Márta néninek, aki-nek be volt már táblázva család-i költségvetésbe a mi ötven forin-tunk. Összeült egy estén a csa-ládi tanács, és hosszú töprengés után nagyanyám találta fejen a szöveget: „mondjuk azt a zongoratanárnőnek, hogy továbbfej-lődésem érdekében átiratkozzom a jazz-zongora szakra”, tán így

nem fog megsértődni buzgó ok-tatóm sem.

Hát, valóban nem sértődött meg, de akkora röhögőgörcsöt kapott a diszkrét úrihölgy, hogy levegőt is alig kapott, és a szemü-vege is leesett az orráról.

Amikor ezt közöltük vele, még aznap este elszállították a pianínót is, melyet kissé szomo-rúan néztem, ahogy elűnt lé-p-csöhdzünk kanyarulatában.

Ekkor pattant meg ben-nem egy húr. Jövő ka-rácsnyira giárti kértem a Jézuskától, melyet azonban sosem kaptam meg, pedig ol-csőbb lett volna, mint egy zongorabérlet.

Tán ekkor kezdődtek anyagi-lag a nehéz évek?

Gabnai Gábor

Istentisztelet – pap nélkül?

„A magyar nép életében mélyreható politikai, társadalmi és gazdasági változások történnének, amelyek közelről érintik a magyar katolikus egyházat is... A második világháború után a magyar katolikus egyház azt remélte, hogy híveivel és intézményeivel együtt részt vehet az egészséges, új magyar társadalom építésében. Nem a híveken és az egyházi vezetőkön múlt, hogy ezek a remények megfúrtak... Olyan rendszer jött létre, amely a vallás ellen fordult, és annak elhalását adminisztratív eszközökkel is siettetni akarta: felszámolta a vallásos egyesületeket és mozgalmakat, államosította az egyházi iskolákat, megvonta a szerzetesrendek működési engedélyét, bezáratta a papnevelő intézeteket felét, akadályozta a szabad hit oktatását, korlátozta és cenzúrázta az egyházi sajtót, beleszólt az egyházi tisztségek betöltésébe, a papi békemozgalom kiroszakolásával megkísérelte a papság megosztását, az iskolákban, munkahelyeken és a közéletben a materialista, ateista ideológiát érvényesítette... Az Egyház vallási küldetése alapján nem kötelezi el magát egy társadalmi rendszer mellett sem, egy politikai párt mellett sem, de tanítja a társadalom építéséhez szükséges alapelveket... Az a keresztény, aki e hazában él és szereti népét, nem nézheti közömbösen az eseményeket, és nem állhat be a felelőtlenül kritizálók táborába. (!) Mindannyian felelősök vagyunk saját közös országunkért...” (Kiemelések a veszprémi egyházmegyei hatóság köriratából.)

40 év után most az egyház (is) megkapta a lehetőséget, hogy a megújulás szolgálatába állhasson. Meg tud-e felelni maradéktalanul a feladatoknak? – erről beszélgettem Wirth János esperessel, a siófoki római katolikus templom plébánosával.

– A keresztény értékek (a jószág, szeretet, család) nem évenként, öt évenként vagy negyven esztendőként változnak – ezek 2000 éves tanítások – mondta. – Az emberek még nem hisznek az igazi, áttörő politikai változásban, és ugyanígy nem hiszik,

hogy megtorlás nélkül gyakorolhatják vallásukat. Úgy nőtnek fel, hogy ezt titkolni kellett, mert jelentős hátrányt jelentett a hatalom rosszallása miatt, s a félelem ma is hat. Az idei év lehetőségeink kiszélesedésével együtt sem hozott fordulatot számunkra. A hitoktatás többségében ma is a templomban és nem az iskolákban történik – én Siófokon az eddigi 300 helyett 400 kisdíjakat várok. A ságvári esperességgel 10 plébánia és mintegy 33.000 hívó tartozik. 10 százaléka jár minden vasárnap istentiszteletre.

Álljon itt néhány siófoki adat, mely családi események rendezésének számát jelzi az idei év első nyolc hónapjában:

városi tanács
plébánia
81 házasságkötés – esküvő 26
32 névadás – keresztelés 110 (!)
16 polg. gyászszertartás – temetés 106 (!)

Siófok és vonzáskörzete a veszprémi püspökséghez tartozik, mely Magyarország első és legrégebbi püspöksége. Alapítása Géza fejedelem uralkodásának utolsó éveiben, 990-997 között történt. (Első püspöke Szent István királyunk volt – ma a 100. kormányzó ül az apostoli kormányzó székén. (Most Veszprém, Fejér, Zala és Somogy megyék területe tartozik hozzá kisebb kivételekkel – hajdan a Nyulak szigetét (ma Margit-sziget) is birtokolta. Az egyházmegye történelméhez tartozik az egyetlen magyar eredetű szerzetesrend, a Remete Szent Pál rendjének, és hazánk első jogi főiskolájának alapítása. Az egykor virágzó vallási életet mi sem bizonyítja jobban, mint hogy e területen Mohács előtt 97 (!) férfikolostor és kilenc női szerzetesház, valamint 584 (!) plébánia működött. A török hódoltság alatt az egyházmegyéhez tartozó 2881 faluból 2147 elpusztult. Az északi hídon csak az 1603-as esztendőben 80 ezer, harminc évvel később, 1633-ban százezernél is több magyar rabot hajtottak át. A ságvári esperesi kerület zömében az 1200-1300-as években épült plébániái a török vész elmúltát követően 40-50 évvel épültek újra és népesültek be. (A Balatonkiliti városrész plébániájáról kapta nevét. Az egyházalapító Szent Pétert követő második pápa, Szent Cletus (Kilit) a névadó, aki hazánkban egyedül e templomnak a védőszenije. (Míg a II. világháború előtt mintegy nyolcvan jelentkező évente egyházi pályára, addig az idén csak 5 kispapot tudott felvenni a püspök. Egyetlen felszentelés sem történt az egyházmegyében ebben az évben, míg átlagosan havonta egy pap elhalálozik. A működő egyházi személyek életkora nagyrészt 60 év fölötti.

– 40-50 évre van szükség felelem nélküli szabadságban, hogy újra az emberek életévé válhasson a vallás – mondta Wirth János. – Az ateista nevelés nem biztosított lehetőséget arra, hogy valaki teljes meggyőződéssel pap akarjon lenni. Hiányzott a keresztény nevelés, a katolikus iskolák – ezért ma nagyon rosszak a személyi feltételek, nincs utánpótlás. Nagy nyugalomban élem meg most: nem kell azt mondani a fehérre, hogy fekete, a fekete pedig hogy fehér. De ahhoz, hogy a megkeresztelkedettek megváltozzanak, idő kell – a lélekben ez nem megy egyik pillanatról a másikra. Új generációnak kell felnőnie a dolgozók lényegi megváltozásához.

– A funkcionáriusok semmilyen kapcsolatot nem tartottak az egyház képviselőivel – folytatta. – Az egyetlen érintkezési pont az azóta megszűnt Állami Egyházügyi Hivatal volt. A Városi Tanács két évenként időközönként tartott számunkra a városfejlesztés, az egészségügy és az oktatás helyzetéről. Most megfigyelhető, ahogy a közéletben az egyház mind nagyobb szerephez jut.

A harminc évvel ezelőtti papok közül ma mindössze 12 papot adott az egyháznak. (Ebből hetet a zárt közösségekben élő, tiszta katolikus Zamárdi – és összesen kettőt az utóbbi 40 év alatt.) Közülük négyen működnek ma ebben az egyházközségben. A paphiány országosan már olyan aggasztó méreteket öltött, hogy püspöki meghatalmazással akár női hívó is misézhet, prédikálhat – csak áldoztatni és gyónatnia nem szabad, mert ezek kizárólagosan papi feladatok. Huchthausen Lajos provikárius, címzetes prépost, tiszteletbeli kanonok az egyházmegye legrégebbi papja. 1918-ban lett kispap, 65 évvel ezelőtti szentelték pappá – tavaly tartotta a vasmiséjét. Tanítója volt (többek között) a későbbi esztergomi érseknek, Lékai László bíborosnak és Varga Bélának, a parlament egykori elnökének is. Ő mondta a következőket:

– A most folyó események örövendések. De nagyon komoly paphiánnyal küszködünk. A 40-es évekbeli 500 főről 300-ra olvadt az egyházmegyében dolgozó papok száma. Sok helyen megszűnnek, összevonásra kerülnek plébániák. A folyamatot meg kell állítani – II. világháború előtt a lakosság 35-40 százaléka vallásos volt. A legfontosabb feladatunk most az ifjúsággal való foglalkozás. Meg kell ragadni azt a lehetőséget, hogy a hitoktatás bekerülhet az iskolákba. Világi segítőtársakra is szükségünk van.

A katolikus egyház, mely korábban a túlélésre, majd kompromisszumok kötésére rendezkedett be, ma az apró lépések elvét vallja...

Czene Attila

BOSZORKÁNYHISTÓRIÁK

A megpatkolt öregasszony

Gyermekkorom estéit átszöttek a boszorkányokról szóló mesék. Hideg borzongással, félelemmel hallgattuk őket, egymáshoz bújva testvéreimmel.

Esfelé bement egy fekete tyúk az istállóba. Mint a kotlós, vernyogott, s az állatok lába alatt járt-kelt, felborzolt tollal.

Nagyapám ekkor még fiatal volt, ganézni, etetni indult. Meglátta a tyúkot, s abban a pillanathoz tudta; ez a harmadik szomszédból az öregasszony. Jött megrontani az állatokat. Kapta a vellát nagyapám, s jól elverte a tyúkot, majd kidobta a ganéra. Kezdte kihordani a trágyát az állatok alól. A harmadikat fordult, amikor eltűnt a tyúk. Egyszer csak beszalad az udvarba egy csikó. Ekkor már tudta nagyapám, átváltozott az öregasszony megint. Átkiáltott a szomszédra: Jöjjenek már, segítsék megfogni. Meg is fogták, s elvitték a kovácsához. Verjen már neki, a négy talpára patkót. Ficánkolt a csikó, de nem tudott szabadulni. Amikor végeztek vele, elengedték.

Másnap reggel az emberek, akik segédkeztek a patkolásban nagyapám vezetésével, bementek, hogy megnézik már, hogy van az öregasszony. Be volt takarózva nyakig a dunnába. Mikor meglátta őket, elkezdett rettentően átkozódni. Szórta mindegyik emberre az átkot.

Nagyapám lekapta róla a dunnát, hát ott volt a kezén, lábán a patkó.

Amikor aztán eljött az utolsó órája, nagyon szenvedett, mert nem volt, aki átvegye tőle a tudományát.

Ursinyi Julianna

Könyvespolc

Takács Imre: Poeta benedictus

A poeta benedictus – az áldott költő – Pilinszky János, akiről a kötet utolsó ciklusában, 1981-ben ír Takács Imre. A könyv egyébként a költő 1956–1987 között keletkezett kispapokról írásait tartalmazza és négy ciklusból áll. Az ismertetés csak a címre való utalás miatt kezdődik az utolsó résszel, melyben költő – és íróársairól – például Veres Péterről, Illyés Gyuláról, Nagy Lászlóról – szól Takács, emlékeztetve róluk méltányos, szép és találó szavakkal.

De mégsem ez a Poeta benedictus legszebb ciklusa. Hanem az első, a Szegényes Katalin-virág. Szüleiéről, szülőföldjéről, paraszti kötődéseiről beszél itt a zsellérszármazású, dunántúli költő, népszokásokról, tárgyakról, melyeknek emlékét felnőt korában is szívében őrzi (Vallomás a búcsúról, Borona-fölfele, Arany Rozália edényei, A szeretett haza stb.).

Az egy fiú – zenekarral című részben apró írások szerepelnek különböző találkozásokról a népművészet mai művelőivel, emlékeztetést válik egy-egy kifejező portré, csak úgy nagyvonalakban megrajzolva; képek, hangulatok elevenednek meg, a szemlélődő költőnek sok mindenről van mondanivalója, fákról, házakról, szép lányokról, s ez a ciklus lassan ávezet a következőbe. Az anyag álmódoszába; itt önmagá-

ról is sokat vall Takács Imre (Rajzaim, faragásaim, festményeim, tárgyai). Ennek a résznek a szereplői főleg képzőművészek s a képzőművészetek. A sokoldalú, sok minden iránt fogékony költő útkeresései, művészi pályájának apályai és dagályai közben ugyanis szobrászattal, festéssel is foglalkozott. S valamennyit a néprajzzal is. Művek és barátságok őrzik ezeknek a kitekintéseknek az eredményeit.

Takács Imrénél határozott véleménye van, és csendes szava. Halk, finom kötet a Poeta benedictus. Értékekhez kötődő, éspedig az értékek széles skálájához. Múltban, jövőben egyaránt. Megragadó az őszintesége is, noha a költő vallomásaiban mindig a tartózkodás határain belül marad. A bizalomnak és a tartózkodásnak ez az együttese jellemző írásaira. Igazán nem hajlamos a túlzó megnyilvánulásokra. Ennek köszönhető, hogy több mint harminc évvel ezelőtti írt cikkeit is bizton vállalhatja ma is. Hányatott, nyugtalan életről vallanak a cikkek, az esszék. Összefogottan: a kötet utolsó darabja, a Megnara-dásom története című interjú.

Reméljük, hogy napjaink zajos irodalmában is meghallja a Poeta benedictus halkán csendülő szavait az olvasóközönség. (Magvető Könyvkiadó)

Fábián Katalin

Agroprodukt

Kereskedelmi Kft.

AKCIÓTSZERVEZÜNK REKLÁMÁRON A KÖVETKEZŐ ÁRUKBÓL:

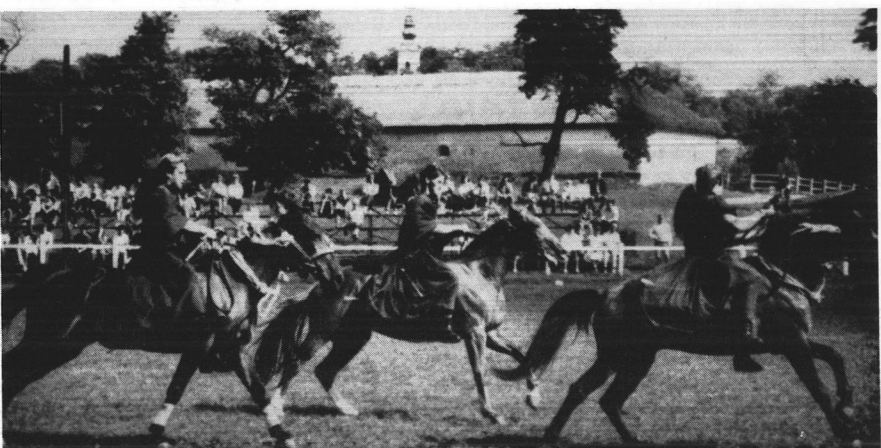
Burgonya: 7,50 Ft/kg
Vöröshagyma: 8,00 Ft/kg
Sárgarépa: 12,00 Ft/kg
Zöldséggyökér: 24,00 Ft/kg
Fejes káposzta: 6,00 Ft/kg

Udvarias, gyors kiszolgálás, nagy választék

Cím:

Siófok, Május 1. u. 1. Tel.: 12-322/45 mellék
(Balatonszéplak-felső
Siófoki Állami Gazdaság Központ)

Várjuk vásárlóinkat!

Az idei balatoni ős is színes, tarka programokkal büszkölődik... A három tóparti megye által szervezett rendezvény-sorozatot Szántód-pusztán nyitotta meg Gellai Imre kereskedelmi miniszterhelyettes, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője. Ezt követően a lovaspályán a népi csikóséletet bemutató showra került sor, míg a műemlék-együttes falai között kézművesek, iparművészek kínálták portékáikat.

Szent Kristóf viszontagságai

Akik eldugták: megmentették

„Állíttassék illusztris környezetbe, alkalmas helyre” Így zárul a Magyar Demokrata Fórum zamárdi szervezetének a Siófoki Hírek szeptember 8-i számában közzétett követelése.

Csak egyetérteni lehet vele. Mármint az idézett félmondatnál. Kevésbé azonban azzal, hogy mit tartanak illusztris környezetnek a felhívás szerkesztői.

Mert elképzelni is szörnyű a szántódi forgalmi csomópont műanyag hulladékkal borított terelő-szigetén a révszekes védőszentjét, amint „munkahelyét”, a révet, a benzinkút és szupermarket forgatagát maga mögött hagyva, menekül Kőröshegy felé. (Mert a szobornak ugye mégis csak *arccal* illene a főt felé fordulnia.) Az így felállított szobor pedig legfeljebb ilyen gondolatokat ébreszthetne, mert egy „allegorikus értelmű műalkotás”-nak ugyebár, valamiféle gondolatot csak kelene hordoznia?

Persze, ez sem fontos, ha megdölgünk, hogy a számtalan KRESZ táblával, forgalomirányító lámpákkal, rafinált útburkolati jelekkel és szigetekkel szabályozott, feszült figyelmet igénylő forgalom amúgy sem tesz lehetővé semmiféle művelzetet, „allegorikus” meditációt. Na, így persze már más a helyzet! Így teljesen mindegy, hogy hol áll a szobor, merre néz, ki látja és ki érti. Csak egy a fontos: állítsuk a szobrot – nem Kristófnak – magunknak, közszereplésünk emlékének! Bizom benne, hogy nem így van, illetve nem így lesz.

De nézzük csak, mi is a baj Szent Kristóffal?

A szobor a szántódi-pusztai, egykor az ő nevét viselő kápolna alatti domboldalon állt. Azok

„dugták el” ide – és azt sem szégyenlik, hogy szándékosan, – kiknek bátorságából annak idején „csak” annyira tellett, hogy a darabokban rejtegetett szobrot felkutatassák, restauráltassák, majd felállítsák egy kisebb forgalmú, ám cseppet sem céltalan műemléki környezetben, hogy ott színhelyé váljék olyan eseményeknek is (szertartások, autószenvelés), amilyenek korábban nem övezték soha, még eredeti helyén sem. Vitatom tehát, hogy Szent Kristóft rehabilitálni kellene! Azzal mégis egyetértek, hogy a szobor kapjon nagyobb nyilvánosságot, olyan – a hozzá kapcsolódó hagyományoknak és kultikus rendeltetésének megfelelő – helyet, ahol mindenki láthatja, aki csak áthatózik e tájon.

Ezért örömmre szolgált, hogy már a Szántódi-pusztai Tudományos Bizottság 1988. október 21-i ülésén felvetődött ez a kérdés, majd ez év május 19-én ugyanott határozat is született, miszerint: szakértők bevonásával olyan helyet kell keresni, ahol a fenti cél és a szobor védelme is megvalósítható.

A feladat nehézsége nyilvánvaló, mert:

Jelenlegi helyén, ahol csak belépőjeggyel közelíthető meg, az útról pedig még csak nem is látható, semmiképpen sem maradhat a szobor.

Eredeti helyére nem állítható vissza, hiszen ott, ma aszfaltút terpeszkedik, a háttérrel pedig vár üzemi épületek „nőtték” be.

Ezen a helyen egyébként sem tapadt a szoborhoz semmiféle szokás, vagy hagyomány, legfeljebb annyi, hogy ott állt 18 éven át;

Hagyománya csak az autószenvelés szertartása – de csak a szobor jelenlegi helyén történt felállítása óta – van.

E szertartás kapcsán kialakult szokások átmenő-forgalomtól mentes teret igényelnek, enélkül a Kristóf-szobor többet veszítene jelentőségéből, mint nyerne.

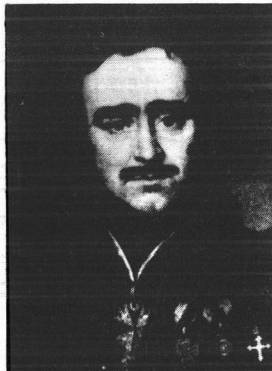
A szobor védelme pedig csak megfelelő ellenőrzött és gondozott területen képzelhető el.

Mint látható: a megkívánt feltételek maradéktalanul még egyenként sem könnyen teljesíthetők, nemhogy együttesen. A feladatot meg kell oldani mégis. A kérdés már csak az, hogy ki-nek? Azt már tudjuk, mihez vezet, ha mindenhez mindenki ért. Mivel a reformerőknek is egyik legfőbb törekvése, hogy a dolgozat – a közérdekeket legalábbis – azok intézzék, akik mesterségükkel fogva hivatottak arra, bízom benne, így lesz ez szobor ügyben is!

Ha nem így történne, Kristóf viszontagságai sem érnének véget. A régi „hivatalától” megfosztott óriás, a máris szűknek bizonyult csomópont terelőszigetén tétován – immár a bujdosók szimbólumává válva – várhatna újabb megpróbáltatásaira.

Ne így legyen!

Kopári Dénes

Schoefft József Ágost Széchenyi István portréja (a Veszprémi Bakony Múzeum tulajdona)

Évszázados balatoni hajózás

A 198. évvel ezelőtt született „Legnagyobb magyar”, gróf Széchenyi István által kezdeményezett balatoni hajózás első gőzzel hajtott vízi járműve, a Kisfaludy 1846-tól 1887-ig hasított a tó hullámain, majd egy vihar alkalmával annyira megrongálódott, hogy többé nem bocsátották vízre. Akkor nem csupán az első balatoni hajó futott „zátonyra”, hanem az első balatoni hajózási részvénytársaság is. Az 1889-es újjáéledést és új részvénytársaság alakulását azonban már siker koronázta, hiszen azóta folyamatosan fejlődik a balatoni hajózás.

A MAHART Balatoni Leányvállalat szeptember 21-én tartotta vállalati ünnepségét Széchenyi születésnapja és a balatoni hajózás újjáindulásának 100. évfordulója alkalmából. A családias hangulatú megemlékezés oklevelek, törzsgárda jelvények átadásával és hajókirándulással ért véget.

Horgászok a siófoki hajóállomásnál

Moziműsor

A siófoki Május 1. Filmszínház műsora

Október 5-6. A sötétség fejedelme (16) Színes, szinkronizált amerikai sci-fi

7-8. A cápa bosszúja Színes, amerikai kalandfilm

9. Ártatlan gyönyör Színes, szinkronizált francia film

12-13. Roger Rabbit lép meg (Roger nyuszi) Színes, amerikai film

14-15. Rendőrákademia 3. Színes, amerikai filmvígjáték

16. Súlyos testi sértés (16) Színes, ausztrál film

19-20. Aki legyőzte Al Caopont (16) Színes, szinkronizált amerikai film

21-22. Csúszás pisztoly Színes, szinkronizált amerikai film. Főszereplők: Leslie Nielsen és Priscilla Presley

23. Kincseském (16) Színes, angol film

26-27. Ökölharcos Színes, szinkronizált amerikai akciófilm

28-29. Jó reggelt, Vietnam Színes, szinkronizált amerikai film

30. Huhogók I-II. Színes, szinkronizált francia történelmi film

Az előadások hétköznap este 7 órakor, vasárnap és ünnepnapokon délután 5 és este 7 órakor kezdődnek.

Az ÁDÁNDI MEZŐGAZDASÁGI SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZET

MEZŐGAZDASÁGI VONTATÓ

járműkategóriára jogosító tanfolyamot szervez. A tanfolyam várhatóan 1989. november közepén indul és hat hétig tart.

Jelentkezési határidő: 1989. október 31.

Részletes tájékoztatást és jelentkezési lapot az intézet vezetősége ad.

Dél-balatoni Kulturális Központ

Színházi bérletek az 1989/90-es évadra

KRÚDY BÉRLET

1989. november 13. 19 óra:

Pierre Chablain de Marivaus: *Rabszolgák szigete, Kolónia* Két egyfelvonásos színmű a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka
Jerry Bock: *Hegedűs a háztetőn* Musical – a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka
Kálmán Imre: *Ördöglovas* Nagyoperett – a Szolnoki Szigligeti Színház vendégjátéka

Schwajda György: *Ballada a 301-es parcella bolondjáról* Tragikomédia: a Szolnoki Szigligeti Színház vendégjátéka
Feydeau: *Bolha a fülbe* Bohózat – a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka
Dale Wasserman: *Kakukkfészek* Dráma: Ken Kessey *Száll a kakukk fészkére* c. regénye alapján a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka

KARINTHY BÉRLET:

1989. november 20-án, 19 óra

Jerry Block: *Hegedűs a háztetőn* Musical – a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka

Verdi: *Trubadúr* Operett, a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka

Kálmán Imre: *Ördöglovas* Nagyoperett – A szolnoki Szigligeti Színház vendégjátéka

Nyikolaj Erdman: *Az öngyilkos* Komédia – A kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka

George Orwell (Peter Hall) Richard Peasley: *Állatfarm* Musical – a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka

Felettünk a béka Politikai kabaré – a Mikroszkóp Színpad vendégjátéka

JÓKAI BÉRLET:

1989. október 19-én, 19 órakor

Stephen Schwartz: *Godspell* Musical – a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka
Verdi: *Trubadúr* Opera – a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka
George Orwell (Peter Hall) Richard Peasley: *Állatfarm* Musical – a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka

„Felettünk a béka” Politikai kabaré – a Mikroszkóp Színpad vendégjátéka
Eisemann Mihály: *Egy csók és más semmi* Zenés komédia – a Veszprémi Petőfi Színház vendégjátéka

Kornis Mihály: *Körmagyar* Komoly bohózat 18 éven felülieknek, – a Szegedi Nemzeti Színház vendégjátéka.

Bérletek a kulturális központban október 2-tól válthatók hétfőtől péntekig délelőtt 10–12 óráig, délután 13–16 óráig. A korábbi bérlettulajdonosok október 14-ig újíthatják meg bérletüket. A bérletek ára három részletben fizethető, az első részlet átvételkor, a második részlet a 3. előadás, a harmadik az 5. előadás előtt. I. hely 600 Ft. II. hely 500 Ft. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Kertészkedik? Barkácsol? Pihenni szeretne?

Mindehhez fontos kellékeket kínál a siófoki

FÉSZEK ÁRUHÁZ!

Továbbra is nagy választékban kaphatók lakásokhoz, nyaralókhöz szükséges felszerelési tárgyak:

- kerti bútorok,
- fürdőszoba-garnitúrák,
- műszaki áruk,
- tapéták,
- csillárok, lámpák,
- háztartási gépek és egyéb lakásfelszerelési cikkek

Tekintse meg és válasszon!

Cím: Siófok, Ipartelep, Szabadi út

Megkergült a Hold

UFO TÖREKIBEN?

Tisztelt Verebics Úr!

A Siófoki Hírekben idén júliusban megjelent cikkére, felhívására UFO ügyben már írtam Önnek egy levelet, egy elég régi ügrről, eléggé pontatlanul. Azóta ismét előfordult egy hasonló eset, sajnos újfent csak nem yelem. Információim tehát ismét csak másodkézből valók. Viszont jóval pontosabbak, hiszen most, az észlelés másnapján hallottam az esetet, így elég sok friss benyomás maradt meg a két szemtanúban. Tehát a történet:

1989. szeptember 17-én este, 21.15 után, amikor a krimi véget ért, az asszony kiment az udvarra, a kutyának enni adni. Kint felnézett az égre. Mivel a házak a falu nagyrésztében – így itt is – kb. déli irányból nyílnak, a szemlélő mindenképpen déli irányba néz, esetleg kicsit elmozdítja a fejét. Nos, ebben az esetben nem sokat kellett, mert a délkeleti részen, a kert dombja mögött kelt fel a Hold. Legutóbbis úgy tűnt az. A

fénye ezüstös, sápadt, s még nem szakadt el a talajtól. Valami módon azonban ezt a megszokott látványt tovább figyelte az asszonyka, mert hirtelen valami olyasmi történt, amiről eddig nem túl sokat hallhatott. (Egyszerű, átlagos falusi menyecske, 8 osztállyal, kb. 30 éves.) Tehát a Hold ismét lebukott a láthatáron. Aztán újra fel, és már oldalra is kilengett, jobbra-balra. Darabig csodálkozva figyelte, majd nem lévén biztos a dolgában, szólt a férjének is. Ketten csak nem halucinálnak. És kijött a férj, ugyanazt látta: a Hold sajátos koreográfiájú, hol gyorsabb, hol lassabb táncot jár. Ő sem tudta, mi lehet ez. Hasonló gondolatok meg sem fordultak benne, ezek a dolgok soha nem érdekelték. (Kicsit konzervatívan gondolkodó szakmunkás.) Most azonban itt volt ez a valami, bár veszélyesnek nem érezte, megmagyarázni sem tudta. Mindenesetre megpróbált valamit tenni. Ráirányult, pontosan a kocsi fényoszlója, nosza

fölkapcsolta. Az ál-Hold reakciója csak annyi volt, hogy színe vörösré vált, de tovább ugrált az égen. Amint lekapcsolta a fényt, az a valami ismét ezüstös, azaz Hold-színű lett. Néhányszor még felkapcsolta-elzárta a reflektort, és a reakció mindig ez volt. Sajnos nem vártak tovább kint, így nem tudom, mi történt a furcsa Holddal. Ma egész késő délutántól figyeltem én is, de sajnos, amint az várható volt, késő estig nem láttam semmit.

Nem tudom, emlékszik-e első levelem leírására, most kiemelem a hasonlóságokat.

Vagyis mindkét dolog:

– Kb. egyirányban, (DK) tűnt fel

– Ugyanannak a hosszban elnyúló „hegyhát”-nak a tetején, illetve Ny-i lejtője felé

– Nagyságuk kb. 500 méterről összetéveszthető a Napéval és a Holdéval.

– Mindkettőt az égitestek (Nap-Hold) kelte utáni 3-4 órán belül látták.

– Mindegyik fényes, fényereje gyors ránézésre nem különbözik a Napétól, illetve a Holdétól.

– Képesek a fényük színének változtatására, bár egyik csak a fénycsóva hatására és csak vörösré (lehet, hogy csak a szemlélő számára tűnik így?) Míg a másik spontán, és a megfigyelő határozottan emlékszik a zöld színre is.

– Mozogtak is, igaz, a régebben megfigyelt csak a tengelye körül forgott (vagy csak úgy tűnt?)

Ennyit tudok róla – róluk – most írni, és még talán annyit, hogy mindkét eset előtt hosszabb, szeles, hűvös idő után rövid, de gyorsan és nagyon felmelegedő, szélcsendes nap – napok voltak.

Következtetésekkel, kiöltött általános magyarázatokkal nem hozakodok elő, tudom, hogy ehhez kevés vagyok, viszont most már jó lenne tudni a magyarázatot, ha van.

Tisztelettel Stefanikné
Siófok-Töréki, Vorosilov u. 28.

Kutyavilág

A Kóbor Kutyák városa – így el a városi tanács egy ilyen telep is nevezhetnének Siófokot, s a hely létrehozását – másfél millió forintért –, amely – szerencsés esetben – még az idén el is készül. Addig semmi remény a változatra. Szeptembertől májusig a nap bármely szakában belebotolhatunk a kevésbé forgalmas helyeken kóborló ebekbe. Gondozatlan külsejük, gu-bancos bundájuk messziről árulkodik arról: aligha részesültek mostanában védőoltásban, s adót sem fizet utánuk egyetlen polgártársunk sem. Esténként csapatba verődve, alkalmanként nyolc-tíz állat is vándorol, ilyen kutyacsapat éli világát. De hirtelen előbukkanásukkal nemcsak az autósok biztonságát veszélyeztetik, de az esti sétálók, hazaigyekvők vagy kocogók testi épségét is. Különösen így van ez a Foki-hegyen, ahol több ilyen kutyacsapat éli világát. De nem egy ebet maga a tulajdonos „csap ki” egész napra az utcára. Ezek a „gazdik” nem gondolnak arra, hogy a 4-es iskolából hazafelé igyekvő apróságokat állataik halálra rémítik, megfuttatják, a lépcsőházakba kergetik. Mit lehetne a helyzet megváltoztatása végett tenni? Mint a kutyák sorsát, akad erre lehetőség, az ebek pedig közben meg lehetne tanítani rá.

Apróság? Aligha. A kutyákat védik az állatvédők, a tanácsot van ez a Foki-hegyen, ahol több ilyen kutyacsapat éli világát. De nem egy ebet maga a tulajdonos „csap ki” egész napra az utcára. Ezek a „gazdik” nem gondolnak arra, hogy a 4-es iskolából hazafelé igyekvő apróságokat állataik halálra rémítik, megfuttatják, a lépcsőházakba kergetik. Mit lehetne a helyzet megváltoztatása végett tenni? Mint a kutyák sorsát, akad erre lehetőség, az ebek pedig közben meg lehetne tanítani rá.

Megoldást nyilván nem ez jelent. Amíg a telep elkészül, talán mégis el lehetne helyezni az ebeket valahol – esetleg a rendőrség üresen álló kenneljeiben. Azt a bizonyos puskát pedig csak tudja valaki kezelni, vagy ha nem, rövid időn belül meg lehetne tanítani rá.

Szeretem a kutyákat. De azt is szeretném, ha első gyermekem ma is, holnap is, s az év minden napján félelem nélkül jöhetne haza az iskolából. Önök hogy vannak ezzel?

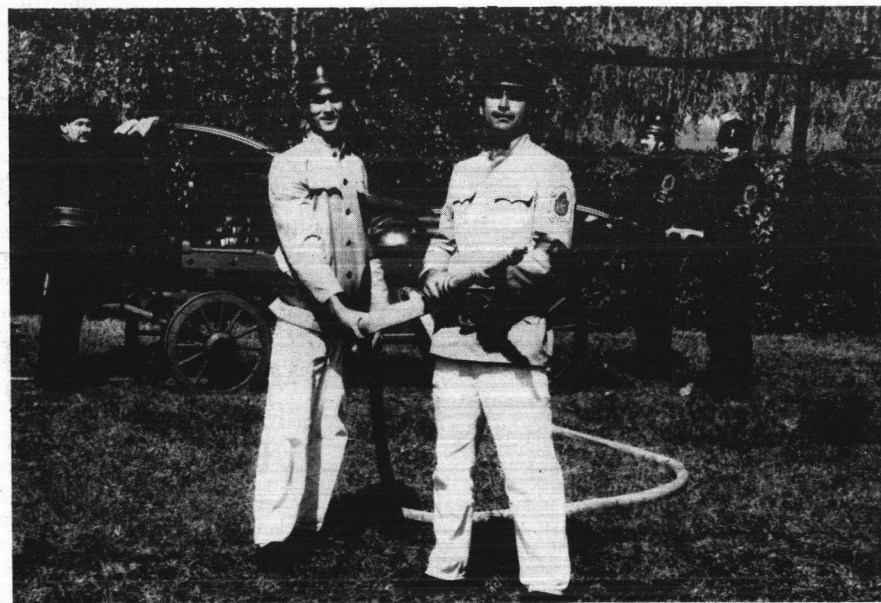
Verebics János

– Elvtársak! Fényes jövő áll mögöttünk!

Tapasztalatcsere

– Az MSZMP XIV. kongresszusára készülő siófoki küldöttek aktívaértekezleteken találkoztak választóikkal, hogy a kapott muni-ció birtokában valós, többségi érdekeket képviselhesenek a legmagasabb pártfórumon. Képünkön egy kerekasztal megbeszélésen cseréli ki tapasztalatait (balról jobbra) Ferenczi Miklós, a Csővezeték Kiszövetkezet műszaki vezetője, dr. Persoczki Gábor, a Siómente Termelőszövetkezet osztályvezetője, Prohászka István, az 523. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatója, Szőke Zoltán, az Ádándi Mezőgazdasági Szakiskola szakoktatója, Virág Erzsébet, az 523. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet tanára és dr. Házás József, a városi kórház és rendelőintézet igazgatóhelyettese.

Tűzoltó úttörő-gárdák vetélkedtek

Kilenc megye legügyesebb tűzoltó úttörőgárdistái vetélkedtek a Belügyminisztérium aranyparti üdülőjében: ki tudja hibátlanul megoldani az elméleti feladatokat, ki a leggyorsabb a kismotorfecske oltásra kész állapotba szerelésében? A versenyt a Fejér megyei Polgári kis tűzoltói nyerték. A legnagyobb sikert a Somogy megyei tűzoltóság hagyományőrző csoportja aratta, akik régi felszerelésben tartottak bemutatót a vetélkedő résztvevőknek.

DoLi

